ای مردم، هرکس چیزی می داند، آن را بگوید و اگر چیزی نمی داند، بگوید: الله داناتر است؛ زیرا بخشی از علم این است که انسان درباره ی چیزی که نمی داند، بگوید: الله داناتر است.

از مسروق روایت است که می گوید: نزد عبدالله بن مسعود رضی الله عنه رفتیم؛ وی فرمود: ای مردم، هرکس چیزی می داند، آن را بگوید و اگر چیزی نمی داند، بگوید: الله داناتر است؛ زیرا بخشی از علم این است که انسان درباره ی چیزی که نمی داند، بگوید: الله داناتر است. الله متعال به پیامبرش صلی الله علیه وسلم فرموده است: «قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ» [ص: 86] «من در برابر تبلیغ قرآن هیچ مزد و پاداشی از شما نمی خواهم و از کسانی نیستم که سخنی به شما بگویم که دانشی نسبت به آن ندارم».

[صحیح است] [به روایت بخاری]

اگر انسان از چیزی سوال شود که پاسخ آن را می داند، باید آن را برای مردم بیان کند و کتمانش نکند؛ اما اگر از چیزی سوال شد که پاسخش را نمی داند، باید بگوید: الله داناتر است و بدون علم و دانش پاسخ ندهد. «زیرا بخشی از علم این است که انسان در مورد چیزی که نمی داند بگوید: الله داناتر است». چون کسی که می گوید: نمی دانم و واقعا هم نمی داند، عالم حقیقی و راستینی است که قدر و منزلت و جهالت خود را می داند، بنابراین در مورد آنچه نمی داند می گوید: الله داناتر است. و در روایت مسلم آمده است: «فَإِنَّهُ أَعْلَمُ لِأَحَدِكُمْ أَنْ يَقُولَ: لِمَا لَا يَعْلَمُ: اللهُ أَعْلَمُ» یعنی «این برای شما بهتر و سودمندتر است که در مورد آنچه نمی دانید، بگویید: الله داناتر است». سپس ابن مسعود رضی الله عنه به این آیه استدلال می کند که می فرماید: «قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ»؛ یعنی من در برابر ابلاغ وحی، اجر و پاداشی از شما نمی خواهم بلکه شما را به سوی خیر و خوبی راهنما بوده و به سوی الله دعوت می دهم «وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ»: و از کسانی نیستم که بر شما سخت بگیرم یا ندانسته و بدون علم و دانش سخنی بگویم. بنابراین برای هیچکس جایز نیست که فتوا دهد مگر زمانی که فتوا دادن برای او جایز باشد و الله متعال اراده کرده باشد که امام مردم باشد و برای آنها فتوا دهد و آنان را به راه راست هدایت نماید، در این صورت حق فتوا دادن دارد و اگر الله متعال اراده ی این مهم را نداشته است، جسارت در فتوا دادن سودی به او نمی رساند و این مساله در دنیا و آخرت وبال او خواهد بود.

https://sunnah.global/hadeeth/fa/show/8934